

СТРАХУВАННЯ ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ СФЕРИ

студент Тарасова К.В.

(науковий керівник проф. Шапочка М.К.)

Суспільству потрібно усвідомити необхідність орієнтування не на боротьбу з наслідками, які руйнують природу, а на усунення самих причин знищення природи. Кожен майбутній економіст, спеціаліст народного господарства, кожна свідома людина повинна обов'язково мати загальне уявлення про особливості сучасного екологічного стану, а також про основні напрямки державної політики у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Екологізація економіки та свідомості суспільства не є абсолютно новою проблемою. Уже сьогодні відчутно зросла захворюваність, спричинена різними забрудненнями, неможливістю використовувати певні водні та земельні ресурси. Уряди багатьох країн ухвалили закони, що регулюють питання відповідальності та компенсацій за забруднення.

Одним з дієвих економічних інструментів екологізації виробничої сфери є екологічне страхування.

Страхування відповідальності за забруднення довкілля ефективно захищає здоров'я людей, інтереси суспільства й держави (завдяки створенню сприятливого інвестиційного клімату, гарантіям податкових надходжень і соціальної стабільності), а також інтереси підприємств в отриманні прибутків.

Воно є, по-перше, гарантом права осіб, які зазнали шкоди внаслідок аварії на потенційно небезпечному об'єкті, на отримання компенсації за шкоду життю, здоров'ю та майну. По-друге, засобом захисту майнових інтересів власників промислових об'єктів — джерела підвищеної небезпеки — в зв'язку з пред'явленням їм претензій особами, що постраждали в результаті аварії. По-третє, засобом запобігання банкрутству підприємств на випадок великої аварії і водночас одним із джерел фінансування заходів із гарантування безпеки. І по-четверте, екологічне страхування сприяє запобіганню аваріям, підвищенню безпеки потенційно небезпечних об'єктів (аудиторські перевірки, превентивні заходи, фінансування виробництва безпечної та екологічно чистої технології з фонду екологічного страхування і т.п.).

Останні 10-15 років у зарубіжних країнах запроваджується інститут екологічного страхування як економіко-правовий інструмент екологічної політики, здатний забезпечити захист від непередбачуваних та надзвичайних випадків. Досвід зарубіжних країн свідчить про те, що розвинута страхова справа сприяє розвитку підприємництва та вирішенню багатьох соціальних проблем.

Страхування – об'єктивно необхідний атрибут ринкової економіки, ступінь його розвитку свідчить про зрілість ринкових відносин. Страхування цікавить країни, в першу чергу, як джерело додаткового недержавного фінансування природоохоронних заходів, внесків на ліквідацію наслідків забруднення навколишнього середовища та виплат відшкодувань потерпілим сторонам.

Вже діє ціла низка законодавчих актів, які встановлюють відповідальність за забруднення середовища проживання. Саме вони є основою для обов'язкового страхування, приміром, при транспортуванні небезпечних речовин і експлуатації об'єктів підвищеної небезпеки. У кожному разі, цю, по суті, першу в Україні спробу запровадження якнайсуворішої відповідальності за заподіяння шкоди довіллю можна лише підтримувати. Адже страхові продукти, розроблені на основі законодавства про охорону навколишнього середовища, — перший серйозний досвід застосування в нашій країні ринкового механізму розв'язання екологічних проблем.

Страхування відповідальності за забруднення довкілля здатне дати максимальний результат лише тоді, коли всебічно й глибоко буде проаналізована й узагальнена практика добровільного страхування. Якщо ж потужного ринку саме такого страхування немає, то запровадження обов'язкової форми навряд чи дасть очікуваний ефект. Тому потрібно сформувати стимули для фінансового забезпечення зобов'язань з компенсації шкоди від аварій і надзвичайних ситуацій. Найзручніше і найбільш доступно проконтролювати платоспроможність суб'єкта господарювання з допомогою механізму страхування відповідальності.

Таким чином, екологічне страхування є одним із дієвих стимулів зростання національної економіки.